

Sygn. akt I PK 49/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa W.P.

przeciwko G. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 października 2020 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 20 września 2018 r., sygn. akt IX Pa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Powód W. P. wniósł o zasądzenie od pozwanej G. spółki z o.o. w M. kwoty 120.000 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

Pozwana G. spółka z o.o. w M. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Rejonowy w M., wyrokiem z 25 stycznia 2018 r., oddalił powództwo.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że W. P. był zatrudniony w G. spółce z o.o. w M. w okresie od 1 marca 1996 r. do 31 grudnia 2016 r., ostatnio na stanowisku członka zarządu, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Średnie miesięczne wynagrodzenie powoda liczone jako ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy wynosiło 20.400 zł brutto.

W dniu 1 marca 2016 r. odbyło się w T. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki G. Uchwałą nr 1/(...)/2016 z 1 marca 2016 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników odwołało powoda W. P. z funkcji członka zarządu ze skutkiem natychmiastowym. Uchwałą nr 2/(...)/2016 z 1 marca 2016 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników powołało H. S. oraz H. G. jako pełnomocników spółki (w trybie art. 210 § 1 k.s.h.) do wszystkich czynności prawnych związanych z rozwiązaniem umowy o pracę z W. P. oraz zakończeniem tego stosunku pracy, w tym do wypowiedzenia umowy o pracę. Każdy z pełnomocników mógł działać samodzielnie.

Pismem z 2 marca 2016 r., które powód otrzymał w tym samym dniu, rozwiązano z W. P. umowę o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Jako przyczynę wypowiedzenia podano odwołanie powoda z funkcji członka zarządu spółki. Pod wypowiedzeniem podpisał się H. S. jako pełnomocnik powołany uchwałą jedyne go wspólnika wykonującego uprawnienia przysługujące zgromadzeniu wspólników zgodnie z art. 210 § 1 k.s.h. w związku z art. 156 k.s.h. Podczas wręczania powodowi wypowiedzenia byli obecni: V. E., H. S., C. M., M. P. H.S. nie okazał powodowi pełnomocnictwa. Powód nie pytał H.S. czy posiada pełnomocnictwo.

Powód otrzymał uchwałę Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników o odwołaniu z funkcji członka zarządu wraz z odpowiedzią na pozew. Nie zaskarżył tej uchwały.

W pozwanej spółce nie ma rady nadzorczej a zarząd jest wieloosobowy.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w świetle poczynionych ustaleń Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki było organem właściwym do udzielenia pełnomocnictwa, o którym mowa w art. 210 k.s.h. Wypowiedzenie umowy o pracę nie było prawnie wadliwe, gdyż wskazywało

przyczynę wypowiedzenia. Przyczyna ta była rzeczywista i uzasadniała wypowiedzenie. Pełnomocnik w osobie H.S. działał w imieniu G. spółki z o.o. jako pracodawcy, posiadał stosowne umocowanie do złożenia powodowi skutecznego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w M. wniósł powód. Skarżąc wyrok w całości, powód zarzucił: (-) naruszenie art. 252 § 4 k.s.h. przez jego niezastosowanie, mimo podniesienia przez powoda zarzutu nieważności uchwał zgromadzenia wspólników pozwanej spółki; (-) naruszenie art. 210 § 1 k.s.h. przez błędną wykładnię polegającą na niezasadnym przyjęciu, że zgromadzenie wspólników spółki z o.o. jest władne powziąć uchwałę powołującą pełnomocnika do rozwiązania umowy o pracę z członkiem zarządu spółki, w sytuacji gdy tenże członek zarządu został uprzednio odrębną uchwałą przez walne zgromadzenie wspólników odwołany z funkcji członka zarządu spółki; (-) naruszenie art. 217 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych powoda o przesłuchanie w charakterze świadków H. S. i M. W. oraz członków zarządu pozwanej spółki w osobach V. E. i K. D., a także oddalenie wniosku o uzupełniające przesłuchanie powoda co do okoliczności ujawnionych w końcowym głosie pełnomocnika strony pozwanej, co spowodowało niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy związanych z przeprowadzeniem zgromadzenia wspólników spółki, a zwłaszcza co do jego przebiegu, miejsca, zawiadomienia o jego terminie, podjętych uchwałach itp.

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 20 września 2018 r., w wyniku uwzględnienia apelacji powoda, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 60.000 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę; w pozostałym zakresie apelację oddalił.

Zdaniem Sądu drugiej instancji rację ma apelujący, że doszło do wadliwego formalnie wypowiedzenia umowy o pracę. Skoro bowiem 1 marca 2016 r. odwołano powoda z funkcji członka zarządu, to oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę w imieniu spółki powinien był złożyć 2 marca 2016 r. zarząd. Na poparcie swojego stanowiska Sąd Okręgowy powołał się na tezę, zgodnie z którą po odwołaniu członka zarządu w drodze stosownej uchwały, do podejmowania

wszelkich czynności w imieniu spółki wobec osób, które utraciły członkostwo w zarządzie, właściwy jest zarząd (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 października 2010 r., II PK 97/10, LEX nr 687026).

Sąd Okręgowy podkreślił, że poza powodem w skład zarządu wchodziły jeszcze dwie inne osoby i każda z nich mogła działać samodzielnie, w tym skutecznie wypowiedzieć powodowi umowę o pracę.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniosła pozwana G. spółka z o.o., zaskarżając wyrok w całości. Skargę kasacyjną oparto na podstawach naruszenia prawa materialnego, a mianowicie:

(-) art. 210 § 1 k.s.h. przez jego błędną wykładnię, sprzeczną z jego *ratio legis*, polegającą na przyjęciu, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, w której nie ma rady nadzorczej, w przypadku jednoczesnego powzięcia przez zgromadzenie wspólników uchwał o odwołaniu członka zarządu i powołaniu pełnomocnika w trybie art. 210 § 1 k.s.h. do złożenia odwoływanemu członkowi zarządu oświadczenia spółki o wypowiedzeniu umowy o pracę, nie powinna być reprezentowana przez takiego pełnomocnika, mimo jednoczesnego złożenia przez pełnomocnika oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę wraz z poinformowaniem odwoływanego członka zarządu o odwołaniu, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być przy takiej czynności reprezentowana nie przez zarząd, lecz przez pełnomocnika powołanego uchwałą wspólników w trybie art. 210 § 1 k.s.h.;

(-) art. 210 § 1 k.s.h. przez jego błędną interpretację, sprzeczną z jego *ratio legis*, polegającą na przyjęciu, że skuteczność reprezentacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez pełnomocnika powołanego uchwałą wspólników w trybie art. 210 § 1 k.s.h., składającego w imieniu spółki odwoływanemu członkowi zarządu oświadczenie o wypowiedzeniu, uzależniona jest od tego, czy w spółce w czasie składania przez pełnomocnika takiego oświadczenia są ustanowieni jeszcze inni członkowie zarządu, czy też nie, podczas gdy prawidłowa wykładnia tego przepisu nie uzależnia w żaden sposób reprezentacji spółki przez pełnomocnika powoływanego uchwałą wspólników od tego, czy w spółce są jeszcze inni członkowie zarządu;

(-) art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 210 § 1 k.p.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezzasadnym zasądzeniu na rzecz powoda odszkodowania za wypowiedzenie umowy o pracę z naruszeniem przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę z powodu rzekomo nieprawidłowej reprezentacji spółki w sytuacji, gdy umowa o pracę z odwoływanym członkiem zarządu została prawidłowo wypowiedziana przez pełnomocnika spółki powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników powziętą jednocześnie z uchwałą o odwołaniu tego członka zarządu, przy czym oba oświadczenia o odwołaniu z zarządu i wypowiedzeniu umowy o pracę dotarły do odwoływanego członka zarządu jednocześnie, a między odwołaniem członka zarządu i wypowiedzeniem umowy przez pełnomocnika występowała ścisła więź o charakterze czasowo-przyczynowo-skutkowym.

Ponadto w ramach podstaw kasacyjnych, skarżąca spółka powołała się na naruszenie przepisów postępowania:

(-) art. 217 § 3 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., co polegało na pominięciu w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku okoliczności w zakresie posiadania przez pełnomocnika ustanowionego uchwałą zgromadzenia wspólników w osobie H.S. również pełnomocnictwa udzielonego przez zarząd spółki (obecny w trakcie wręczenia powodowi wypowiedzenia umowy o pracę i zakomunikowania mu faktu odwołania z zarządu) do wypowiedzenia umowy o pracę z odwołanym członkiem zarządu, podczas gdy uwzględnienie tej okoliczności doprowadziłoby do uznania, że nie doszło do wadliwego formalnie wypowiedzenia umowy o pracę z powodem nawet przy założeniu, że pozwana spółka powinna być reprezentowana nie przez pełnomocnika powołanego w trybie art. 210 § 1 k.s.h., lecz na zasadach ogólnych, w konsekwencji czego powództwo powoda o odszkodowanie powinno być oddalone w całości, a tym samym naruszenie przepisów postępowania doprowadziło do błędnego zastosowania art. 45 § 1 k.p.;

(-) art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. przez rozstrzygnięcie o kosztach procesu tak, jakby powód wygrał proces w całości, podczas gdy – nawet przy założeniu, że wyrok Sądu Okręgowego w K. jest prawidłowy co do meritum -

już z sentencji tego wyroku wynika, że apelacja została w części oddalona (w istocie co do połowy dochodzonej kwoty).

Strona skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, w tym rozstrzygnięcia o kosztach procesu za obie instancje oraz o kosztach postępowania kasacyjnego. Ewentualnie, w przypadku uznania, że zachodzą przesłanki z art. 398¹⁶ k.p.c., strona skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw i z tej przyczyny została oddalona.

Kwestia sposobu wypowiedzenia umowy o pracę członkowi zarządu spółki kapitałowej, odwołanemu z funkcji członka zarządu, była już wielokrotnie rozstrzygana przez Sąd Najwyższy.

Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z obowiązującym prawem członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być zatrudniony w spółce na podstawie umowy o pracę (może być także zatrudniony na podstawie umowy prawa cywilnego, nazwanej lub nienazwanej – na przykład na podstawie kontraktu menedżerskiego, albo wykonywać czynności członka zarządu bez zawarcia umowy, jedynie na podstawie łączącego go ze spółką stosunku korporacyjnego). Zgodnie z art. 203 § 1 k.s.h. członek zarządu może być w każdym czasie odwołany uchwałą wspólników; nie pozbawia go to jednak roszczeń ze stosunku pracy. Jeżeli wypowiedzenie umowy o pracę członkowi zarządu spółki jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, przysługują mu roszczenia przewidziane w art. 45 § 1 k.p., przy czym powszechnie przyjmuje się, że odwołanie z funkcji członka zarządu (czyli ustanie stosunku korporacyjnego) stanowi uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku członka zarządu. Uchwała o odwołaniu z funkcji

członka zarządu spółki powoduje natychmiastowe ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki. Nie prowadzi jednak do automatycznego rozwiązania stosunku pracy będącego podstawą zatrudnienia na tym stanowisku (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2011 r., II PK 255/10, Mon. Prawa Pracy 2011 nr 8, s. 462-429).

W rozpoznawanej sprawie wypowiedzenie powodowi umowy o pracę po odwołaniu go z funkcji członka zarządu pozwanej spółki powinno być uznane za uzasadnione, a sąd pracy nie mógł oceniać, czy do zwołania zgromadzenia wspólników doszło zgodnie z prawem oraz czy sama uchwała zgromadzenia wspólników o odwołaniu powoda z funkcji członka zarządu była zgodna z prawem czy też uzasadniona. Te okoliczności mógłby ocenić wyłącznie sąd gospodarczy w razie zaskarżenia do tego sądu uchwały o odwołaniu członka zarządu. Członek zarządu, któremu powierzono funkcję na podstawie umowy o pracę poza stosunkiem mającym podstawę w prawie handlowym, pozostaje w stosunku pracy. Kognicja sądu pracy obejmuje stosunek pracy, stąd zakres ustaleń i ocen w sprawie z zakresu prawa pracy odnosi się wyłącznie do tego stosunku prawnego łączącego członka zarządu ze spółką. Nie podlegają właściwości sądu pracy kwestie dotyczące prawidłowości uchwał organów spółki w sprawie powołania czy odwołania członków jej zarządu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 listopada 2014 r., II PK 162/13, LEX nr 1621614). Sąd pracy mógł natomiast ocenić zgodność z prawem dokonanego wypowiedzenia – w rozpoznawanej sprawie przede wszystkim to, czy wypowiedzenia dokonał właściwy organ spółki (czy oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę złożył w imieniu spółki właściwy jej organ).

Kwestie reprezentacji pracodawcy w relacjach z pracownikiem reguluje art. 3¹ k.p. Według § 1 tego przepisu za pracodawcę będącego jednostką organizacyjną czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje osoba lub organ zarządzający tą jednostką albo inna wyznaczona do tego osoba. Jaki organ spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może dokonywać czynności z zakresu prawa pracy w stosunkach z osobą będącą członkiem zarządu tej spółki, reguluje art. 210 § 1 k.s.h., zgodnie z którym w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany

uchwałą zgromadzenia wspólników. Przepis ten może być odpowiednio stosowany także do jednostronnych czynności prawnych podejmowanych przez spółkę w stosunku do członka zarządu spółki. Granice czasowe zastosowania tego przepisu są jednoznacznie określone bezpośrednio w jego treści. Rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników reprezentuje spółkę w stosunkach prawnych między nią a członkiem zarządu, czyli osobą, która w chwili podejmowania czynności prawnej w stosunku do niej jest członkiem zarządu. Co do zasady członek zarządu jest powoływany i odwoływany uchwałą wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej (art. 201 § 4 k.s.h.). Ponadto jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu (art. 202 § 1 k.s.h.). Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu zarządu (art. 202 § 4 k.s.h.). Z przytoczonych przepisów wynika, że członkiem zarządu jest osoba powołana uchwałą wspólników do czasu jej odwołania z zarządu uchwałą wspólników. Z chwilą odwołania z funkcji członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ustaje stosunek korporacyjny między spółką i członkiem zarządu, ustają w związku z tym przesłanki do zastosowania art. 210 § 1 k.s.h. a reprezentację spółki w dalszych relacjach z osobą odwołaną z funkcji członka zarządu regulują przepisy ogólne, w sprawach z zakresu prawa pracy – przede wszystkim art. 3¹ § 1 k.p.

Podsumowując ten wątek rozważań można stwierdzić, że jeżeli członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pozostaje w stosunku pracy z tą spółką, to łączą go z nią równolegle dwa stosunki prawne – jeden regulują przepisy prawa spółek, drugi prawa pracy. Jeżeli miałoby dojść w takiej sytuacji do rozwiązania umowy o pracę zanim ustanie stosunek korporacyjny (co jest możliwe do wyobrażenia, wypowiedzenie umowy o pracę na stanowisku członka zarządu nie oznacza automatycznie odwołania z funkcji członka zarządu), to spółkę przy rozwiązywaniu umowy o pracę (np. przy składaniu jednostronnego oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o pracę) powinna reprezentować – zgodnie z art. 210 § 1 k.p. – rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. W takim przypadku ustaje tylko stosunek pracy, trwa natomiast nadal

stosunek korporacyjny i dlatego znajduje zastosowanie art. 210 § 1 k.p. Jeżeli natomiast najpierw doszło do odwołania członka zarządu, przez co ustał stosunek korporacyjny, a dopiero następnie dochodzi do rozwiązania stosunku pracy (np. wypowiedzenia umowy o pracę), nie ma już miejsca na stosowanie art. 210 § 1 k.p., ponieważ przepis ten reguluje relacje między spółką a jej aktualnym członkiem (aktualnym w chwili składania oświadczenia woli przez spółkę), nie zaś byłym członkiem. W takiej sytuacji do reprezentacji pracodawcy w stosunkach prawnych z pracownikiem (w tym do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu) stosuje się art. 3¹ § 1 k.p., a zatem spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością powinien reprezentować bezpośrednio zarząd (jako organ spółki – art. 201 § 1 k.s.h.) albo członek lub członkowie zarządu (art. 205 § 1 k.s.h.) albo pełnomocnik ustanowiony przez zarząd jako inna osoba wyznaczona do składania oświadczeń woli w imieniu pracodawcy (art. 3¹ § 1 k.p.).

Z chwilą odwołania członka zarządu spółki i ustania stosunku korporacyjnego między nim a spółką, rada nadzorcza spółki albo pełnomocnik ustanowiony uchwałą zgromadzenia wspólników traci kompetencję do dokonania wypowiedzenia umowy o pracę i wobec tego, zgodnie z regułą domniemania kompetencji zarządu, uprawnienie do dokonania tej czynności prawnej przechodzi na zarząd (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 maja 2009 r., II PK 285/08, LEX nr 521923, dotyczący co prawda zatrudnienia w spółdzielni, a nie w spółce prawa handlowego, jednak teza tego wyroku ma zastosowanie także do spółek kapitałowych).

W judykaturze dominuje stanowisko, że uchwała odwołująca członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pozbawia odwołanego korporacyjnego statusu prawnego (przymiotu piastuna organu osoby prawnej) z chwilą podjęcia stosownej uchwały lub w innym terminie w niej wskazanym, chyba że uchwała ta zostanie następnie skutecznie podważona w trybie przepisów prawa handlowego i wyeliminowana z obrotu prawnego prawomocnym orzeczeniem sądu gospodarczego. Do czasu wydania takiego orzeczenia sąd pracy nie jest uprawniony do oceny legalności uchwały o odwołaniu członka zarządu (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2004 r., I PK 305/03, OSNP 2004 nr 24, poz. 421). Późniejsze rozwiązanie przez radę nadzorczą umowy o pracę z wcześniej

odwołanym członkiem zarządu należy uznać za dokonane już przez organ nieuprawniony do rozwiązania stosunku pracy z osobą, która wcześniej utraciła status prawny członka zarządu spółki. Oba te stosunki prawne mogą być ze sobą powiązane w ten sposób, że jeżeli stosunek korporacyjny poprzedza nawiązanie stosunku pracy, to ustanie stosunku korporacyjnego, które może nastąpić w każdym czasie wskutek odwołania z pełnionej funkcji korporacyjnej (art. 203 § 1 zd. pierwsze k.s.h.), nie prowadzi do automatycznego rozwiązania stosunku pracy na podstawie uchwały rady nadzorczej o pozbawieniu go korporacyjnej funkcji członka zarządu (art. 203 § 1 zd. drugie k.s.h.) ani nie usprawiedliwia późniejszego rozwiązania stosunku pracy przez radę nadzorczą z byłym już członkiem zarządu spółki, choćby oświadczenie o wypowiedzeniu mu umowy o pracę podpisali wszyscy członkowie rady nadzorczej, którzy wcześniej utracili status prawny organu spółki z o.o. uprawnionego do podjęcia uchwały o rozwiązaniu stosunku pracy z byłym już członkiem zarządu spółki z o.o. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 listopada 2014 r., II PK 162/13, LEX nr 1621614).

W judykaturze przyjmuje się również, że możliwe jest wypowiedzenie umowy o pracę odwołanemu członkowi zarządu przez radę nadzorczą spółki z o.o. tylko w razie podjęcia na jednym posiedzeniu tego organu uchwał, z których wynika zarówno ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie, którego dokonuje się z chwilą odwołania z funkcji pełnionej w zarządzie spółki, jak i bezpośrednia (równoczesna) wola wypowiedzenia stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu ze względu na ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki z o.o. (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 13 kwietnia 1999 r., I PKN 3/99, OSNAPiUS 2000 nr 12, poz. 460; z 24 stycznia 2002 r., I PKN 838/00, PiZS 2003 nr 4, s. 38, LEX nr 76857; z 18 grudnia 2002 r., I PK 296/02, Prawo Pracy 2003 nr 7-8, s. 49, LEX nr 79252; z 26 września 2006 r., II PK 47/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 271; z 4 października 2007 r., I PK 127/07, Mon. Prawa pracy 2008 nr 4, s. 193, LEX nr 364925). W tej utrwalonej koncepcji, skutek podjęcia uchwały o odwołaniu z funkcji członka zarządu spółki następuje natychmiastowe ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki, co wszakże nie prowadzi do automatycznego rozwiązania stosunku pracy z osobą, która na stanowisku członka zarządu była zatrudniona na podstawie stosunku pracy. Z

momentem ustania korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki wskutek odwołania przez uprawniony organ (art. 203 § 1 zd. pierwsze k.s.h.) organem właściwym do podejmowania wszelkich czynności prawnych w imieniu pracodawcy (spółki z o.o.), w tym do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, który utracił status członka jej zarządu, staje się – co do zasady – zarząd spółki, z wyjątkiem sytuacji, w której z jednego procedowania rady nadzorczej (jednej uchwały lub bezpośrednio następujących po sobie i powiązanych wzajemnym związkiem przyczynowo-skutkowym uchwał) wynikały „równocześnie” dwojakie skutki prawne: natychmiastowe ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa połączone z bezpośrednio wyrażoną wolą wypowiedzenia stosunku pracy z tej przyczyny, która wyklucza dalsze realizowanie stosunku pracy na utraconym stanowisku członka zarządu spółki.

Przedstawione poglądy orzecznictwa można odnieść również do sytuacji, w której w spółce nie została ustanowiona rada nadzorcza, a zatem w relacjach z członkami zarządu spółkę może reprezentować pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. Nie jest wówczas wykluczone, że obie czynności – odwołanie z funkcji członka zarządu przez zgromadzenie wspólników i wypowiedzenie umowy o pracę przez pełnomocnika powołanego uchwałą zgromadzenia wspólników – zostają podjęte jednocześnie, w tym samym czasie (następują bezpośrednio po sobie w stosunku do obecnego na posiedzeniu zgromadzenia wspólników członka zarządu albo są mu komunikowane bezpośrednio po podjęciu uchwał o odwołaniu z zarządu oraz o ustanowieniu pełnomocnika do podjęcia czynności z zakresu prawa pracy).

W rozpoznawanej sprawie do odwołania powoda z funkcji członka zarządu doszło 1 marca 2016 r. (tego dnia została podjęta uchwała o odwołaniu). Do wypowiedzenia mu umowy o pracę doszło natomiast następnego dnia – 2 marca 2016 r. (tego dnia pełnomocnik powołany przez zgromadzenie wspólników doręczył powodowi pismo z tej daty zawierające oświadczenie o wypowiedzeniu). Wyklucza to przyjęcie, że obie czynności zostały podjęte jednocześnie. Argumenty strony pozwanej, że odbyło się to w czasie trwającego dłużej niż jeden dzień posiedzenia zgromadzenia wspólników, są bez znaczenia. Podjęcie czynności

prawnych dzień po dniu wyklucza przyjęcie, że zostały one dokonane jednocześnie (w tym samym czasie) w znaczeniu wcześniej opisanym.

Wypowiedzenia powodowi umowy o pracę po odwołaniu go z funkcji członka zarządu powinien dokonać zarząd spółki (członkowie zarządu spółki) albo pełnomocnik zarządu spółki jako inna osoba wyznaczona do dokonywania w imieniu spółki czynności z zakresu prawa pracy (art. 3¹ § 1 k.p.). Osobą taką nie był pełnomocnik powołany przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników.

Przedstawione rozważania prowadzą do wniosku, że nieuzasadnione okazały się kasacyjne zarzuty naruszenia art. 210 § 1 k.s.h. oraz art. 45 § 1 k.s.h.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego – art. 217 § 3 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., co miałoby polegać na pominięciu w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku okoliczności w zakresie posiadania przez pełnomocnika ustanowionego uchwałą zgromadzenia wspólników w osobie H.S. również pełnomocnictwa udzielonego przez zarząd spółki (obecny w trakcie wręczenia powodowi wypowiedzenia umowy o pracę i zakomunikowania mu faktu odwołania z zarządu) do wypowiedzenia umowy o pracę z odwołanym członkiem zarządu, należy stwierdzić, że okoliczność ta nie wynika z przeprowadzonych dowodów. Jest to twierdzenie strony pozwanej, które nie zostało wykazane (udowodnione) podczas postępowania przed Sądami pierwszej i drugiej instancji. Obecność członków zarządu spółki w czasie składania powodowi przez H.S. oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę nie jest jednoznaczna z udzieleniem mu przez zarząd pełnomocnictwa do dokonania tej czynności (art. 3¹ § 1 k.p.), nawet w sposób dorozumiany. Pełnomocnictwo takie – przynajmniej dla celów dowodowych – powinno być udzielone na piśmie, z precyzyjnie określonym zakresem umocowania. Ponadto, skoro przy wręczaniu powodowi pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu obecni byli członkowie zarządu pozwanej spółki, nie było przeszkód, aby to bezpośrednio oni złożyli oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, podpisując wcześniej przygotowane pismo (ostatecznie – mogli złożyć podpisy obok podpisu H.S.).

Nie można skutecznie kwestionować ustalenia Sądu Okręgowego, że doszło do wadliwego formalnie wypowiedzenia powodowi umowy o pracę – pozwana

spółka powinna być reprezentowana nie przez pełnomocnika powołanego w trybie art. 210 § 1 k.s.h., lecz na zasadach ogólnych przez zarząd (członków zarządu, pełnomocnika zarządu – art. 3¹ § 1 k.p.), w konsekwencji czego powództwo powoda o odszkodowanie było uzasadnione.

W związku z oddaleniem skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy nie zajmował się kasacyjnym zarzutem naruszenia art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. Zaskarżenie rozstrzygnięcia o kosztach procesu za postępowanie apelacyjne powinno się odbyć w drodze wniesienia zażalenia na zawarte w wyroku postanowienie. Ponadto uzasadnienie tego zarzutu jest wadliwe – w sprawie o odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę stosuje się taką samą stawkę wynagrodzenia pełnomocnika procesowego jak w sprawie o przywrócenie do pracy, czyli za postępowanie apelacyjne przed sądem okręgowym wynagrodzenie pełnomocnika wynosi 120 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.